

Павло Гураль

завідувач кафедри конституційного права юридичного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
доктор юридичних наук, професор
cl.dep.law@lnu.edu.ua

ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ ПЛІДНОЇ НАУКОВОЇ СПІВПРАЦІ ТА ДОБРОСУСІДСВА

Своє 25-ліття відзначив один з найстаріших недержавних вищих навчальних закладів Польщі – Вища школа права і адміністрації в Жешові (*WSPiA Rzeszowska Szkoła Wyższa*). Створена в перші роки після зникнення з політичної карти Європи т.з. «соціалістичного табору», Вища школа права і адміністрації (ВШПіА) пройшла гідний шлях свого становлення та зайняла одне з провідних місць серед університетів південно-східного регіону Республіки Польщі. За ці роки нею підготовлено десятки тисяч висококваліфікованих юристів, управлінців, економістів, спеціалістів із менеджменту та внутрішньої безпеки. Її випускники сьогодні працюють в більшості місцевих органів державної влади та самоврядування регіону, зробили успішні публічні кар'єри, стали відомими адвокатами та бізнесменами.

Від самого початку своєї діяльності, ВШПіА плідно співпрацює із Львівським національним університетом ім. Івана Франка. Особливо ця співпраця склалася із його юридичним факультетом та, зокрема, з кафедрою конституційного права. Десятки спільних конференцій, круглих столів, наукових семінарів, видання збірників наукових праць, обміни студентами та викладачами, спільні громадсько-політичні та культурні заходи, - все це залишило помітний слід в науковому та культурному житті як Львівського національного університету імені Івана Франка та Вищої школи адміністрації і права в Жешові, так і міст Львова і Жешува, а також наших країн в цілому. Адже конференції, організовані ЛНУ ім.І.Франка та ВШПіА в Жешові були добрим науковим майданчиком для обміну думками вчених із Києва, Варшави, Гданська, Івано-Франківська, Жешува, Кракова, Лодзя, Львова, Одеси, Острога, Тернополя, Туріна, Харкова, Чернівців та інших українських і польських міст. Предметом наукових дискусій були актуальні питання конституційного розвитку України та Польщі, стану та перспектив європейського конституціоналізму, а також особливості захисту прав людини в сучасних умовах¹.

Яскравим прикладом плідної наукової співпраці стала багатолітня діяльність Українсько-Польського Клубу Конституціоналістів (УПКК) - неформального творчого об'єднання українських та польських вчених в галузі конституційного права, суддів Конституційного Суду України та Конституційного Трибуналу Республіки Польщі, політиків, правознавців. Свої засідання УПКК по чергово проводить в Україні та Польщі. Його засідання відвідували відомі українські та польські політики, діячі культури та вчені. Ідея створення УПКК була запропонована у свій час ректором Вищої школи адміністрації і права

¹ Swobody obywatelskie w Polsce i na Ukrainie- rzeczywistosc i perspektywy. Zeszyty naukowe.Wyzsza Szkoła Administracji i Zarzadzania w Przemyslu, nr.6. - Przemysl, 2001.; O potrzebie zmian Konstytucji Polski i Ukrainy / Miedzynarodowa Konferencja Naukowa Krasieczyn-Rzeszow 19-21 IX 2005 r. Redakcja: Wieslaw Skrydlo, Wolodymyr Szapowal, Krysztof Eckhardt - Przemysl, 2006.; Сучасний конституціоналізм: досвід нових демократій. Матеріали першого засідання Українсько-польського клубу конституціоналістів. Грудень, 2006 / За ред. В.Шаповала, В.Скшидло, П.Стецюка. – Київ-Львів: Юриспруденція, 2008; Problemy prawa wyborczego Polski i Ukrainy, Materiały drugiego posiedzenia Polsko-Ukraińskiego Klubu Konstytucjonalistów (Sieniawa 29 wrzesnia – 1 października 2008r.), (red.) W.Skrzydło, W.Szapowal, K.Eckhardt, Przemysł 2010.; Поділ влади в конституційній системі сучасної держави. Матеріали третього засідання Українсько-польського клубу конституціоналістів.- Науковий Вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Вип. 641: Правознавство. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012.; Prawo naszych sasiadow. Tom 1. Konstytucyjne podstawy budowania i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce i na Ukrainie / Redakcja: Wieslaw Skrzydlo, Wolodymyr Szapowal, Krzystof Eckhardt, Petro Steciuk. - Przemysl-Rzeszow, 2013. та ін.

в Жешові проф. Єжи Послушним як пропозиція удосконалення багаторічних наукових стосунків між нашими університетами. Йому також належала ініціатива висунення кандидатом на присудження першої нагороди Капітули польсько-українського поєднання ректора Львівського національного університету імені Івана Франка проф. Івана Вакарчука (1947-2020), яку він отримав безпосередньо із рук Папи Римського Івана-Павла II під час перебування понтифіка у Львові 26 червня 2001 року. Саме завдяки активній науковій та громадській діяльності ректора ВШПіА в Жешові Є. Послушного, послідовного прихильника розвитку добросусідських відносин між польськими та українськими народами, наукова співпраця наших університетів вийшла далеко за регіональні межі та стала загальнонаціональним явищем. Вчені ВШПіА в Жешові є членами редакційних колегій українських юридичних наукових журналів («Український часопис конституційного права», «Адміністративне право і процес») та публікують свої праці у Наукових вісниках Київського, Львівського, Чернівецького університетів, у «Віснику Конституційного Суду України» тощо. Натомість, українські вчені-правники є членами, зокрема, редакційної ради наукового журналу «Адміністрація. Теорія, викладання, практика» (*«Administracja. Teoria – dydaktyka – praktyka»*), видавцем якої є Вища школа права і адміністрації в Жешові. Праці українських вчених в ці роки були опубліковані в юридичних наукових виданнях Варшави, Гданська, Жешува, Кракова, Перемишля, Торуня та інших польських міст.

Наукова співпраця українських і польських вчених набула особливого значення в останні роки. На тлі реальних загроз втрати мирного життя у східно-європейському регіоні, постійної небезпеки прямого військового вторгнення Російської Федерації в сусідні з нею держави - така співпраця стала свідченням цивілізаційної єдності наших народів, спільним пошуком шляхів збереження мирного демократичного поступу на всьому європейському континенті. Добрим прикладом в таких випадках є спільне вшанування відомих українських та польських вчених, які залишили помітний слід у розвитку юридичної науки. Одним з таких заходів стала Міжнародна наукова конференція «Конституційні та адміністративно-правові традиції публічного адміністрування (до 130-річчя від дня народження Ю. Панейка)» (м.Львів, 14.11.2016), організована Львівським національним університетом імені Івана Франка спільно з Київським національним університетом імені Тараса Шевченка та Українсько-Польським Клубом Конституціоналістів. Виступаючи на ній, професор Вищої школи права і адміністрації в Жешові Кшиштоф Екхартд (*K.Eckhardt*), зокрема, зазначив, що за роки співпраці ЛНУ ім.Івана Франка і ВШПіА в Жешові багато всього змінилося у наших державах, але це аж ніяк не перешкоджає співпраці, а навпаки - зміцнює дискусії вчених, сприяє обміну поглядами та досвідом. «Маємо багато спільних проблем, а отже, маємо про що дискутувати. Натомість, доробок професора Юрія Панейка є яскравим прикладом українсько-польського наукового партнерства, а його наукова праця – це великий вклад у розвиток української та польської правничої науки» сказав польський вчений-конституціоналіст².

Наукова співпраця між українськими та польськими вченими сьогодні - це можливість обміну думками щодо сутності нових викликів і загроз, які повстали перед нашим спільним європейським домом, їх попередження та шляхів подолання. Саме тому, все більше предметом наукових дискусій між вченими Львівського національного університету імені Івана Франка і Вищої школи права і адміністрації в Жешові стають питання особливостей забезпечення прав і свобод людини в умовах масового поширення коронавірусної інфекції (COVID-19), збереження довкілля та забезпечення прав і свобод людини в нових суспільно-економічних реаліях обумовлених незворотними кліматичними змінами. Окрему увагу сьогодні приділяється особливостям розвитку інститутів демократії в умовах масового поширення соціальних мереж, стрімкого зростання їхнього впливу на організацію суспільного життя, пошуку шляхів протидії злочинному використанню можливостей соціальних мереж у гібридних війнах. З особливою тривогою обговорюються питання збереження мирного співіснування європейських народів та організації спільного спротиву можливій військовій агресії з боку Російської Федерації. Про все це, зокрема, йшлося на Міжнародній науково-практичній конференції «Конституційна демократія в умовах загроз територіальній цілісності та національній безпеці» (ЛНУ ім. Івана Франка, 22 червня 2021 року), активну участь в якій прийняли вчені Вищої школи права і адміністрації в Жешові³.

² <https://lnu.edu.ua/konstytutsijni-ta-administratyvno-pravovi-tradytsiji-publichnoho-administruvannya-ukrajinski-ta-polski-pravoznavtsi-aktualizovuyut-naukovyj-dorobok-yuriya-panejka/>

³ Програма Міжнародно-практичної конференції присвяченої 25-річчю Конституції України «Конституційна демократія в умовах загроз територіальній цілісності та національній безпеці» (Львів, 22 червня 2021 року)